



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I UPPSALA**

Enhet 1

**DOM**  
2018-09-20  
Meddelad i Uppsala

Mål nr  
1374-18 E

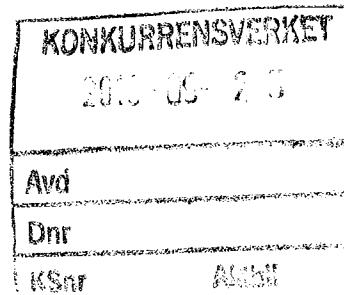
1

**SÖKANDE**

Grundfos BioBooster A/S

*Ombud:*

Advokat Erik Brändt Öfverholm  
Jur.kand. Philip Thorell  
Baker & McKenzie Advokatbyrå KB  
Box 180  
101 23 Stockholm



**MOTPART**

Norrtälje kommun  
Box 800  
761 28 Norrtälje

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, LUF

---

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 249392

**Postadress**  
Box 1853  
751 48 Uppsala

**Besöksadress**  
Kungsgatan 49

**Telefon**  
018-431 63 00  
**E-post:** forvaltningsratteni uppsala@dom.se  
www.forvaltningsratteni uppsala.domstol.se

**Telefax**  
018-10 00 34

**Expeditionstid**  
måndag–fredag  
08:00–16:00

**BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.**

Norrtälje kommun (kommunen) har genomfört en upphandling benämnd ”Kapellskärs reningsverk Riddersholm 1:8”, dnr KLMN 17-492. Kommunen har fattat tilldelningsbeslut och antagit anbudet från NCC Sverige AB (NCC).

**Grundfos BioBooster A/S** (Grundfos) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den ska göras om. Vidare yrkas att förvaltningsrätten inom ramen för sitt utredningsansvar i enlighet med HFD 2015 ref. 55 inhämtar sekretessbelagda delar av anbudet från Veolia Water Technologies AB (Veolia) rörande uppgifter om återopande av annans kapacitet. Till stöd för sin talan anför bolaget i huvudsak följande.

Upphandlingen har skett i strid med 4 kap. 1 § LUF genom att kommunen har beslutat att tilldela kontrakt till anbudsgivare vars anbud inte uppfyller de obligatoriska kraven för kvalificering. Om upphandlingen hade skett i enlighet med 4 kap. 1 § LUF hade samtliga kvalificerade anbudsgivares anbud diskvalificerats och därmed fått göras om. Bolaget hade då haft möjlighet att lämna anbud i ett nytt anbudsförfarande och därmed tilldelas kontrakt. Genom angivna brott mot LUF har bolaget fråntagits möjligheten att tilldelas kontrakt. Bolaget har på grund därav lidit, eller kan komma att lida, skada på sätt som anges i 20 kap. 4 och 6 §§ LUF.

NCC:s anbud uppfyller inte de obligatoriska kraven enligt AFB.51 och AFB.31 i de administrativa föreskrifterna. Referensuppgifterna är ofullständiga. En av referenterna har inte angett vad denne anser om det ekonomiska utfallet av referensuppdraget. Den uttryckligt efterfrågade uppgiften om detta har i strid med nämnda obligatoriska krav inte lämnats i anbudet. NCC har inte heller lämnat efterfrågade uppgifter om år för referensuppdragen, då uppdragen varat under flera år och NCC endast angett slutåret för referens-

projekten. Dessutom är ett av årtalen, 2017, felaktigt. Referensuppdraget var inte genomfört utan pågående då det var sista dag att lämna anbud. Det är riktigt att NCC i en bilaga lämnat kompletterande uppgifter om referensprojektet. Uppgiften däri kan emellertid inte läka att en felaktig uppgift lämnats i anbudsbilagan utan innebär istället att NCC har lämnat motstridiga uppgifter i sitt anbud. Eftersom referensprojektet inte var slutbesiktigat måste det förutsättas att entreprenaden inte hade godkänts av eller överlämnats till beställaren vid tidpunkten för anbudslämnande och kan därför inte anses ha varit genomfört, vilket är ett obligatoriskt krav.

Veolias anbud uppfyller inte de obligatoriska kraven enligt AFB.51 och AFB.31 i de administrativa föreskrifterna. Veolia har inte angett ett entreprenörsarvode i ett belopp i svenska kronor, som efterfrågats, utan endast ett procenttal. Uppgiften uppfyller inte heller sin funktion eftersom det inte uttryckligen framgår någonstans i anbudet vilken summa som entreprenörsarvodet utgör ett procenttal av. Det strider mot likabehandlingsprincipen att tillföra en helt ny uppgift.

Veolia har åberopat kapacitet från ett företag utan att visa att man förfogar över dess kapacitet. Det åtagande, som lämnats in från annat företag, är inte undertecknat av bolagets firma. Det är ett krav enligt 19 kap. 23 § LUF att leverantören visar att denne kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras. Vidare har EU-domstolen konstaterat att det inom ramen för myndighetens kontroll inte är tillåtet att presumera att en anbudsgivare förfogar eller inte förfogar över de resurser som är nödvändiga för att uppfylla kontrakten (se mål C-234/14, Ostas celnieks m.fl. p. 25 och 27 samt där angiven rättspraxis). Personen som undertecknat åtagandet har inte enligt Bolagsverkets register firmateckningsrätt och är inte heller verkställande direktör. Det framgår således inte av anbudet att det åberopade företaget genom en rättsligt giltig förbindelse har åtagit sig att ställa sin kapacitet till Veolias förfogande för upphandlingen.

Veolia har i sitt anbud angett personal som är anställda på det företag, vars kapacitet Veolia åberopar. Eftersom Veolia inte visat att man förfogar över företagets kapacitet, har Veolia inte uppfyllt det obligatoriska kravet på att redovisa organisationen för totalentreprenaden.

I det fall upphandlingen måste göras om får Grundfos en ny möjlighet att lämna anbud, oaktat om upphandlingsföremålet justeras på något sätt, t.ex. upphandlas genom flera mindre upphandlingar. Om kommunens argument, att Grundfos inte kan lida skada, godtogs skulle detta innebära ett kringgående av skaderekvisitet.

Anbudens giltighetstid har löpt ut. I det fall kommunen trots det väljer att ingå avtal med NCC skulle det utgöra en otillåten direktupphandling. Av kammarrättspraxis följer att förlängning av ett anbuds giltighet i själva upphandlingsprocessen inte bara reglerar anbudsgivarnas bundenhet av anbudet utan också har effekt på den upphandlande myndigheten, bl.a. gällande myndighetens bundenhet till villkoren i förfrågningsunderlaget. En förlängning av giltighetstiden kräver med hänsyn till detta ett ömsesidigt medgivande av den upphandlande myndigheten och anbudsgivare.

**Kommunen** bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande.

Grundfos uppfyller inte skaderekvisitet enligt 20 kap. 6 § LUF. Kommunen har inte brutit mot någon bestämmelse i LUF på det sätt som Grundfos gör gällande.

Grundfos har inte lidit eller riskerat att lida skada. I upphandlingen har anbud från tre anbudsgivare kommit in. Två av dessa har klarat kvalificeringen, medan Grundfos anbud förkastats. För det fall att kommunen skulle ha

förkastat samtliga anbud, alternativt genom domslut tvingas göra så, kommer entreprenaden att upphandlas på annat sätt.

Grundfos gör gällande att anbud från Veolia brister i prissättningen på så sätt att entreprenörsarvode har angetts på fel sätt. Kommunen har i förbiseende efterfrågat både totalkostnad och entreprenörsarvode i SEK, trots att det vedertagna sättet att ange entreprenörsarvode är i procent. Det kan konstateras att samtliga anbudsgivare, inklusive Grundfos, har angett entreprenörsarvode i procent (NCC dock även i SEK). Ett förkastande av anbudet på denna grund vore oproportionerlig. Kommunen hade utan att riskera att åsidosätta principerna om likabehandling och öppenhet kunnat begära in ett förtydligande eller en rättelse enligt 4 kap. 8 § LUF gällande det pris som lätt fås fram av angiven procentsats samt totalpris för uppdraget. Att så inte skedde berodde på att Veolia inte var aktuellt för tilldelning i upphandlingen. Grundfos påstående att uppgiften i den lämnade formen inte fyller sin funktion då det inte framgår av anbudet vilken summa entreprenörsarvodet utgör ett procenttal av framstår som besynnerligt. Anbudsgivarna har i anbudet lämnat en kontraktssumma. Oavsett i vilken form uppgift om entreprenörsarvode lämnas ingår det i anbudssumman, vilket framgår av upphandlingens "Frågor och svar".

När det gäller Veolias åberopande av annans kapacitet har inte kommunen ställt krav på att ett eventuellt åtagande från underentreprenör ska ha viss juridisk form eller vara undertecknat av firmatecknare. Veolia har, dels genom att bifoga ett underskrivet åtagande av behörig företrädare (dock ej firmatecknare), dels genom att de facto erbjuda personer från det åberopade företaget visat att Veolia förfogar över uppgivna resurser. Kommunen har inte haft någon anledning att betvivla detta.

Grundfos gör gällande att anbudet från NCC brister vad gäller lämnande av referenser, dels vad gäller uppgifter från referenten i ett av referensuppdra-

gen, dels genom att tid för utförande uppgetts på felaktigt sätt och slutligen genom att ett av referensuppdragen var pågående vid anbudslämning.

Kommunen har i upphandlingen angett att referenterna ska ange med vilket ”resultat angiven referent anser att referensuppdrag har utförts, kvalitet och ekonomiskt utfall.” Det framgår dock inte hur detaljerat eller på vilket sätt dessa uppgifter ska anges, utan uppgivna svar kommer att ligga till grund för utvärderingen. Referenten i ett av referensuppdragen har angett att det enda negativa att rapportera var att styr- och reglerleveransens avprovning kunde ha fungerat bättre. Med andra ord kan man dra slutsatsen att övriga omständigheter, inklusive ekonomiskt utfall, varit enligt förväntan. Vidare har kommunen som en del av utvärderingen kontaktat samtliga referenter för att inhämta deras omdöme om referensprojekten samt kontrollera att ställda krav var uppfyllda. I denna kontakt har referenten bekräftat bl.a. ekonomiskt utfall på ett för kommunen tillfredsställande sätt. Ingen rimligt informerad och normalt omsorgsfull anbudsgivare har kunnat förutse att ett referensomdöme, som det lämnade, skulle kunna medföra att anbudet förkastades.

Kommunen har i anbudsformuläret efterfrågat ”år” för referensuppdragen. I efterhand kan konstateras att kommunen inte har varit tillräckligt tydlig med vad som efterfrågas i denna del. En rimligt informerad och normalt omsorgsfull anbudsgivare har inte kunnat förstå kravets innebörd. Som jämförelse kan nämnas att Grundfos endast angett det år då referensprojekten driftsattes. Då det inte är möjligt att lägga ett otydligt utformat krav till grund för att förkasta ett anbud har kommunen godkänt alla angivelser av år som faller in under den tid då referensprojekt utförts. I NCC:s anbud har vidare hänvisats till bilagor för förtydligande och en mer ingående beskrivning av angivna referenser.

Grundfos gör även gällande att ett av referensuppdragen inte uppfyller ställda krav då projektet är pågående. I anbudsformuläret anges att referensuppdragen ska vara genomförda. Vad som avses med ”genomförda” har inte närmare preciserats och det går inte att avgöra om det är när en referensanläggning driftsatts, när den slutbesiktigats eller när det är någon annan tidpunkt som avses. På grund härav har kommunen gjort bedömningen att såväl referensprojekt som är driftsatta som referensprojekt som är slutbesiktigade måste godtas. Som framgår av NCC:s referensbilaga består de arbeten NCC utfört för viss uppdragsgivare av tre delprojekt, varav NCC hänvisar till två. Det ena delprojektet är driftsatt och slutbesiktigt medan det andra är driftsatt före sista dag för anbudsgivning. Dessa utgör såväl var och en för sig som båda tillsammans likvärdiga referensprojekt. Det är riktigt att det finns ett delprojekt som varken är driftsatt eller slutbesiktigt, men NCC har inte hänvisat till detta. Samtliga NCC:s referensprojekt uppfyller således ställda krav. Kommunen har inte krävt att referensprojekt ska vara slutförda eller för den delen slutbesiktigade.

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 2008 not. 26 uttalat, i justitierådet Nords särskilda yttrande, att förlängning av anbuds giltighetstid främst är en fråga mellan den upphandlande myndigheten och anbudsgivarna, samt att en sådan förlängning får ske under förutsättning att principerna om offentlig upphandling inte träds för när. I huvuddelen av den kammarrättspraxis som följt efter Högsta förvaltningsdomstolens avgörande har det konstaterats att frånvaron av giltiga anbud inte hindrar att upphandlingen avslutas genom upphandlingskontrakt förutsatt att anbuderna var giltiga vid tiden för tilldelningsbeslutet. Grundfos framhåller att en förlängning av anbudstiden kräver ett ömsesidigt medgivande. De kammarrättsdomar som Grundfos hänvisar till och där det slås fast att ett sådant ömsesidigt medgivande fordras har kritiserats i doktrinen. Under alla förhållanden finns ett sådant ömsesidigt godkännande i och med att kommunen accepterat NCC:s förlängning av anbudets giltighet.

### SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten ska pröva om det finns skäl att enligt LUF ingripa mot kommunens upphandling med anledning av de grunder Grundfos anfört.

Enligt 4 kap. 1 § LUF ska en upphandlande enhet behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. I 20 kap. 6 § LUF anges att om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LUF eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Grundfos har gjort gällande att kommunen brutit mot de upphandlingsrättsliga principerna genom att godkänna anbudet från NCC och Veolia trots att de inte uppfyller i upphandlingsdokumentet ställda krav. Enligt Grundfos brister NCC:s anbud i krav på redovisning av referenser och referensuppdrag. Vidare uppfyller Veolias anbud inte krav på angivande av entreprenörsarvode i SEK och Veolia visar heller inte att bolaget med anledning av upphandlingens uppdrag förfogar över annat företags kapacitet.

#### *Utgångspunkter*

I kommunens upphandlingsföreskrifter anges bl.a. följande.

#### **AFB.31 Anbuds form och innehåll**

Anbud lämnas elektroniskt och ska innefatta samtliga efterfrågade uppgifter och bilagor.

Reservationer godtas inte.



**AFB.51 Uteslutning av anbudsgivare**

Kvalificering av anbudsgivare innebär att anbudsgivare som inte uppfyller ställda krav eller lämnar ett ofullständigt anbud ska uteslutas från deltagande i upphandlingen.

Anbudsgivare ska uteslutas från deltagande i upphandlingen om någon av nedanstående förutsättningar föreligger:

- Om något innehåll i anbudet saknas i enlighet med kraven i AFB.31.

Av upphandlingsdokumentets krav följer således att det är obligatoriskt krav att lämna samtliga efterfrågade uppgifter i anbudet.

Av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 37 I och II följer att utrymmet att bortse från avvikelser i anbudet från de obligatoriska kraven är mycket begränsat.

*Krav på redovisning av referenser och referensuppdrag*

Grundfos har gjort gällande att NCC:s anbud avviker från de obligatoriska kraven dels när det gäller redovisning av referenser, dels när det gäller angivandet av årtal för referensuppdrag.

Vid redovisning av referenser har Grundfos anfört att en av de åberopade referenterna inte uttalat sig om det ekonomiska utfallet. Kommunen anser att det följer av referentens generellt positiva ordalag och av att det enligt referenten finns få negativa saker att rapportera förutom styr- och projektleveransens avprovning, att även det ekonomiska utfallet varit tillfyllest.

I anbuksformuläret anges att det av referensen ska framgå med ”Vilket resultat angiven referent anser att referensuppdraget har utförts, kvalitet och ekonomiskt utfall”.

I den aktuella referensen anges bl.a. följande.

Projektet utfördes med mycket bra kvalité och kunden ansåg att man fick gehör för sina synpunkter och krav man framförde. Kunden hade under hela projektet ett mycket bra samarbete med NCC:s projektchef. Få negativa saker finns att rapportera men Styr- och reglerleveransens avprovning kunde ha fungerat bättre. Projektet var en totalentreprenad i samverkan och man upplevde arbetsklimatet mycket bra. Beställaren skulle gärna arbeta med NCC igen i liknande projekt.

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte finns något specifikt angivet i referensuppgiften som ger någon ledning om det ekonomiska utfallet, även om referensen som sådan inte ger anledning att befara att utfallet varit dåligt. Referensuppgiften synes främst avse de kvalitativa aspekterna av uppdragets genomförande. Uttalandet som sådant tycks dock inte utesluta möjligheten att referenten skulle kunna ha ett visst förbehåll ifråga om det ekonomiska utfallet, även om referenten efter att kommunen tagit kontakt med honom bekräftat att också det ekonomiska utfallet var positivt. Av referensen framgår inte heller hur frågan ställts till referenten och om denne således avsett att inkludera uppgift om det ekonomiska utfallet i uttalandet. Förvaltningsrätten anser därför sammantaget att NCC inte uppfyllt det obligatoriska kravet när det gäller referensuppgifter från beställare.

Av anbudsformuläret följer vidare att ”år” ska anges för det återopade referensuppdraget. Det ska vara fråga om ”Av anbudsgivaren genomförda likvärdiga referensuppdrag”.

Förvaltningsrätten konstaterar att uttrycket ”år” är relativt vagt och inte utesluter att endast slutåret anges. Det strider således inte mot upphandlingens krav att endast ange slutåret. Inte heller synes det felaktigt att ange ”2017” som år för en pågående upphandling i ett anbud som lämnas samma år. Det har således inte framkommit att NCC lämnat otillräckliga uppgifter rörande årtal. Inte heller framstår uttrycket ”genomförd” som tillräckligt precist för att det i målet ska anses framgå att NCC inte var berättigat att lämna referensuppgift för det aktuella uppdraget. Enligt förvaltningsrättens uppfattning

får det anses tillräckligt att uppdraget till väsentlig del är fullgjort snarare än slutbesiktigat och detta gäller även när ett tillräckligt omfattande delmoment åberopas. Rätten anser därmed att det inte visats att NCC inte skulle ha fullgjort referenskrav såvitt gäller åberopade projekt.

*Krav på angivande av entreprenörsarvode i SEK*

Grundfos har vidare gjort gällande att Veolias anbud inte uppfyller det obligatoriska kravet att ange entreprenörsarvode i SEK utan att arvodet istället anges i procent. Grundfos har därvid anfört bl.a. följande. Att endast ange arvodet i procent fyller inte sin funktion eftersom det inte uttryckligen framgår vilken summa som entreprenörsarvodet utgör ett procenttal av. Det strider mot likabehandlingsprinciper att tillföra en ny uppgift. Kommunen har mot detta bl.a. anfört att det varit fråga om ett förbiseende att efterfråga både totalkostnad och entreprenörsarvode i SEK och att oavsett i vilken form uppgift om entreprenörsarvodet anges, så ingår den i anbudssumman. Kommunen har vidare anfört att det hade varit möjligt för kommunen att begära in förtydligande enligt 4 kap. 8 § LUF.

Det kan konstateras att utrymmet för att godkänna anbud som avviker från obligatoriska krav är mycket snävt (jfr HFD 2016 ref. 37 I och II). Förvaltningsrätten anser inte att det visats att det helt skulle sakna betydelse för kommunen ifall ett arvode lämnats i form av procent på beräknad anbudssumma eller såsom arvode fastställt i SEK, t.ex. ifråga om rättsverkningar för det tilldelade kontraktet. Förvaltningsrätten gör därför bedömningen att Veolias avvikelser från att ange entreprenörsarvodet i föreskriven form innebär att obligatoriskt krav inte är uppfyllt.

*Att visa förfogande över annat företags kapacitet*

Grundfos har gjort gällande att Veolia inte uppfyller kravet på att visa att man förfogar över annans kapacitet. Veolia har till följd därav inte heller uppfyllt kravet på att redovisa organisationen för totalentreprenaden. Kommunen anser att kravet uppfyllts dels genom att Veolia har bifogat ett underskrivet åtagande av behörig företrädare, som inte är firmatecknare, dels genom att de facto erbjuda personer från det åberopade företaget. Grundfos har anfört att det inte framgår av åtagandet att det är juridiskt bindande. Personen som undertecknat åtagandet har varken firmateckningsrätt enligt Bolagsverkets register eller är verkställande direktör.

Enligt förvaltningsrättens uppfattning har Veolia på ett tillfredsställande sätt visat att Veolia förfogar över annat företags kapacitet genom att lämna in överenskommelsen. Förvaltningsrätten delar kommunens uppfattning att kommunen inte haft anledning att betvivla åtagandet. Enligt förvaltningsrättens uppfattning har en sådan strikt tillämpning som Grundfos förespråkar inte stöd i upphandlingsdirektivet (jfr Kammarätten i Stockholms dom den 17 maj 2018, mål nr 6607-17). Rätten anser inte att det följer av EU-rättslig praxis, såsom det av Grundfos åberopade avgörandet från EU-domstolen C-234/14, *Ostas celtnieks*, att direktivet ska tolkas på sådant sätt.

*Betydelsen av att tiden för förlängning av anbuden löpt ut*

Grundfos har slutligen anfört att giltighetstiden för anbuden löpt ut och att kommunen därför inte har rätt att ingå avtal med vinnande anbudsgivare. Kommunen har mot detta anfört att det i förhållande till NCC numera finns ett sådant ömsesidigt godkännande och att frånvaron av giltiga anbud inte hindrar att upphandlingen avslutas genom upphandlingskontrakt förutsatt att anbuden var giltiga vid tiden för tilldelningsbeslutet.

Förvaltningsrätten finner att frågan om konsekvensen av att giltighetstiden löpt ut inte har någon betydelse för utgången i målet. Förvaltningsrätten kan inte ingripa mot upphandlingen enbart på den grund att giltighetstiden gått ut. Att det inte längre finns några giltiga anbud bör få betydelse först om domstolen, efter en prövning i sak, skulle finna att det finns skäl för ingripande och därmed har att välja mellan att bestämma om upphandlingen ska göras om eller om den ska rättas (se Konkurrensverkets yttrande den 30 juni 2010, dnr 336/2010, punkt 42). I föreliggande mål har Grundfos yrkat att upphandlingen ska göras om och det är endast det slags ingripande som kan komma på fråga med hänsyn till att Grundfos anbud förkastats.

#### *Grundfos skada*

I EU-domstolens avgörande C-100/12, Fastweb, hade det bolag, vars anbud förkastats, rätt att klaga på att det vinnande anbudet, som var det enda som kvarstod, godtagits trots att inte heller det uppfyllt det aktuella kravet i upphandlingen. I svensk rättspraxis har ansetts följa av avgörandet att det bolag, vars anbud förkastats, i en sådan situation kan anses lida skada då den upphandlande myndigheten i brist på anbud skulle ha gjort om upphandlingen, varvid det sökande bolaget skulle kunnat få en ytterligare möjlighet att lägga anbud (se t.ex. Kammarrätten i Göteborgs dom den 3 februari 2014, mål nr 6928-13).

Eftersom kommunen felaktigt antagit anbuden från NCC och Veolia istället för att förkasta dem har Grundfos lidit skada, då kommunen annars i brist på anbud skulle ha gjort om upphandlingen. Grundfos skulle i den situationen ha fått möjlighet att lägga ett nytt anbud. Enligt förvaltningsrättens uppfattning bör kommunens invändning, att kommunen istället kommer att genomföra mindre upphandlingar, där Grundfos inte är aktuell som anbudsgivare, lämnas utan avseende.

*Sammanfattning och slutsatser*

Förvaltningsrätten har i målet funnit att kommunen felaktigt godkänt anbudet från NCC och Veolia istället för att förkasta dem. Grundfos, vars anbud förkastats, har lidit skada eftersom det annars inte hade kvarstått något giltigt anbud, varvid upphandlingen skulle ha gjorts om. Grundfos ansökan ska därmed bifallas och upphandlingen ska göras om.

Vid denna utgång saknas skäl att inom ramen för utredningsansvaret enligt 8 § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) inhämta sekretessbelagda delar av Veolias anbud.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga (FR-05)

Karin Åsberg  
rådman

Målet har beretts av föredragande juristen Carl Martin Gölstam.



## Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

#### Hur räknar vi ut tiden?

Sista dagen för överklagande är exakt 3 veckor från den veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen för överklagande är en helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

### Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

### Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.  
  
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
  
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

### Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

## Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

## Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorena, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.